

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7-2670

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 249

02 Şubat 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-2670)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 17.01.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-42301 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın İsmet BÜYÜKATAMAN tarafıma tevcih ettiği 7/2670 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, TPAO Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/2670)**

Soru 1:

19.09.2011 tarihli 234 sayılı soru önergemizde "Bakanlığınız, kıyılarımızda petrol ve doğalgaz aramaya yönelik izlemiş olduğu bir politikası var mıdır? Açıklar mısınız?" diye sordüğümüzda; Bakanlığınız, Kastamonu ve Sürmene kuyularında arama, tarama ve tespit çalışmalarının yapıldığı ve üretim faaliyetine geçmek için gerekli yatırımların devam edildiğini belirtmiştir. Ayrıca cevapta elde edilen bulguların Türkiye'nin petrol ve doğalgaz aramalarında önemli bir mihenk taşı olduğu belirtilerek, Türkiye'de aranmamış yer kalmayacağı söylenmiştir. Ancak 26 Aralık 2011 tarihinde basında TPAO'nun Kastamonu kuyusunun ardından Sürmene kuyusundan da petrol ve doğalgaz bulgusuna ulaşamayarak Karadeniz'deki sondaj çalışmalarını sonlandırdığı haberleri çıkmıştır. Yine Aynı haberde EXXON MOBİL'in "Deepwater Champion" (Derin Deniz Şampiyonu) olarak adlandırılan geminin taşı tarağı toplayarak Türkiye karasularından ayrıldığı yazmaktadır. Buna göre;

-Soru önergemize vermiş olduğunuz cevapta önemli bulguların elde edildiği ve gelecek adına önemli gelişmeler olduğu belirtilmiştir. EXXON MOBİL şirketine ait dünyanın en büyük platformlarından "Derin Deniz Şampiyonu" adlı platformun taşı tarağı toplayarak karasularımızdan ayrılması gelecek adına önemli bir gelişme olarak mı görülmektedir?

Cevap 1:

Önergede söz konusu edilen 7/234 sayılı soru önergesine verilen cevapta özetle "Ülkemizin her geçen gün daha büyük ölçüde ihtiyaç duyduğu en önemli kaynaklardan birisi olan petrol ve doğalgazın öncelikle yerli kaynaklarımızdan sağlanması amacıyla arama faaliyetlerine ağırlık verilmiş olup, 2023 yılına kadar tüm Türkiye'nin aranması hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşmak amacı ile Bakanlığımız İlgili Kuruluşu TPAO Genel Müdürlüğü, önceki yıllarda olduğu gibi 2011 yılında da hidrokarbon varlığı ispat edilmiş bölgelerin yanı sıra henüz yeterince aranmamış yörelerde ve özellikle denizlerde yoğun bir çalışma içerisine girmiştir. TPAO, yoğun arama faaliyetleriyle, yatırımlarına hız kazandırmış ve son yıllarda büyük bir yatırım hamlesi gerçekleştirmiştir. Yapılan arama çalışmaları sonucunda, umut verici yeni yapıların belirlenmiş olması, geleceğe yönelik arama hedeflerimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, TPAO, bilinen bölgelerin dışında, yeni arama sahalarının hidrokarbon potansiyeline ilişkin önemli ipuçları elde etmenin kazanımıyla jeolojik-jeofizik çalışmalarına da devam etmektedir." denilmiştir.

TPAO Genel Müdürlüğü "Deepwater Champion" adlı sondaj gemisini yalnızca Sürmene-1/RE kuyusunu kazmak için ExxonMobil'den alt-kiralama yolu ile temin etmiştir. TPAO'nun Operatör olarak gerçekleştirdiği Sürmene-1RE sondajı sonrası, sondaj gemisi ExxonMobil'in programlı çalışmaları çerçevesinde Karadeniz'deki Türk karasularından ayrılmıştır. Derin deniz sondajları en az bir-iki yıllık hazırlık gerektirdiğinden ve sondaj platformlarının günlük maliyetleri ve mobilizasyonları çok yüksek olduğu için uzun süreli termin programı çerçevesinde sondaj platformları sondajlarını gerçekleştirmektedirler.

Kastamonu-1, Sürmene-1RE ve son iki yılda Karadeniz'de açılan diğer kuyulardan sağlanan veriler ışığında yapılacak değerlendirmelerle, önümüzdeki yıllarda Karadeniz'de daha olumlu kuyuların açılması mümkün olabilecektir. Bu kuyuların yerleri tespit edilip, malzemelerinin hazırlanması için geçecek sürede platformun bekletilmesi ekonomik olmayacağı için program sonlandırılmıştır.

Sorular 2, 3, 12, 14:

-Petrol arama ve üretim çalışmalarında yanlış tespitler ve hatalı bulgularla bir yere varılmayacağı bilinmekte midir?

-Bakanlığınız seyrüsefer işler yapmak yerine, güvenilir tespitler ile sondaj çalışmaları yapmayı düşünmekte midir?

BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/2670)

-Soru önergemize vermiş olduğunuz cevapta "Tüm Türkiye aranacaktır." ifadesi yer almaktadır. Bakanlığınız doğru tespitler yaparak, gerçek bulgular elde etmek yerine, hayalci yaklaşımlarla dağı, taşı, denizi delmeye devam edecek midir?

-Yalan yanlış bulgular yüzünden milletin parasını sokağa atan bu kişiler hakkında herhangi bir soruşturma başlatılacak mıdır? Açıklar mısınız?

Cevaplar 2, 3, 12, 14:

Petrol aramacılığı riski en fazla olan sektörlerin başında gelmekte ve bu jeolojik risk olarak tabir edilmektedir. Petrol arama çalışmalarında, uluslararası tüm petrol şirketlerinin uyguladığı gibi riskleri azaltma stratejisini TPAO'da uygulamaktadır. Bu bağlamda bir petrol sisteminde ana kaya, rezervuar, örtü gibi unsurları ile ilgili riskler ayrı ayrı değerlendirilir ve riskleri azaltmak için yapılabilecek çalışmalar tanımlanır (örnek ek sismik çalışma). Ancak birçok durumda tüm riskleri azaltmak günümüz teknolojisi ile mümkün olmayabilmektedir.

TPAO, beraber çalıştığı Petrobras, ExxonMobil ve Chevron vb. diğer uluslararası şirketler standardında çalışma yapmaktadır. Petrobras Sinop-1, ExxonMobil Kastamonu-1 ve Chevron ise Yassihöyük-1 kuyularını delerken bu tür risk eliminasyonlarını yapmışlar ancak, kuyulardan hidrokarbon keşfini gerçekleştirememişlerdir. Bu aramacılık açısından oldukça sık karşılaşılan bir sonuçtur.

TPAO'nun sık uyguladığı risk paylaşma anlaşmalarına göre bazı alanlarda yapılan ortaklıklarda ilk arama riski ortağa yüklenmektedir. TPAO hesabından açılan bir kuyuda ise keşif olduğunda tüm petrol hakları TPAO'da kalmakta olup, TPAO'ca her iki yöntem de uygulanmaktadır.

Kurulduğu 1954 yılından bu yana her yıl kar eden bir kuruluş olan TPAO, özel ve kamu dahil Türkiye'nin en çok kar eden kuruluşlarından olmuştur.

Soru 4:

Kastamonu ve Sürmene kuyuları sondaj çalışmaları için EXXON MOBİL şirketine ücret ödenmiş midir? Ödenmiş ise ne kadar ücret ödemesi yapılmıştır?

Cevap 4:

Kastamonu-1 kuyusu ExxonMobil operatörlüğünde ve yükümlülüğünde kazılmış olup tüm masrafları ExxonMobil tarafından ödenmiştir. Sürmene-1/RE kuyusu ise TPAO operatörlüğünde kazılmış ve ExxonMobil'e ödeme yapılmamıştır.

Sorular 5, 6, 7, 9, 10, 11:

-2002 yılından günümüze kadar Bakanlığınız tarafından yapılan arama, tarama ve sondaj çalışmaları hangileridir? Bunlardan hangi somut bulgular elde edilmiştir?

-Hükümetiniz döneminde yapılan sondaj çalışmaları hangilerinde petrol ve doğalgaza rastlanmıştır?

-Hükümetiniz döneminde yapılan sondaj çalışmalarının hangilerinden sonuç alınamamıştır?

-2002 yılından günümüze petrol ve doğalgaz üretimi için açılan yeni kuyular hangileridir?

-Açılan yeni kuyulardan ne kadar petrol ve doğalgaz üretimi gerçekleşmiştir?

-Bunların ekonomimize toplam getirisi ne kadar olmuştur? Açılan yeni kuyuların ekonomimize yıllık getirisi ne kadar olmaktadır?

**BURSA MİLLETVEKİLİ SAYIN İSMET BÜYÜKATAMAN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/2670)**

Cevaplar 5, 6, 7, 9, 10, 11:

2002-2011 yıllarını kapsayan arama faaliyetleri; Kara’da yapılan sismik toplamı 15.200 km², Deniz’de yapılan sismik toplamı ise 96.234 km² olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde sondaj faaliyetleri ise kara ve denizde toplam 1.147.862 metre olarak gerçekleşmiştir.

2002-2011 yılları arasında TPAO’ca faaliyette bulunulan 596 adet kuyunun 242 adedi petrolü ve 86 adedi gazlı kuyu olarak sonuçlanmıştır. Bu kuyulardan yaklaşık 18 milyon varil ham petrol, 2,1 milyar sm³ doğal gaz üretimi gerçekleştirilmiştir. Bu üretimlerin ülkemiz ekonomisine katkısı reel satış fiyatlarına göre yaklaşık olarak 2,4 milyar \$ olmuştur.

TPAO tarafından Karadeniz derin ve ultra derin deniz alanlarında 2001 yılı sonunda BP, 2006 yılında Petrobras, 2008 yılında ExxonMobil ve 2010 yılında Chevron ile ortak petrol arama anlaşmaları yapılmıştır. Bu kapsamda; 4 adet kuyu kazılmış ve bunların masraflarının tamamı ortaklar tarafından karşılanmıştır. Diğer derin deniz kuyusu Sürmene-1 ise TPAO tarafından açılmıştır. Kazılan dört kuyudan da petrol aramacılığı açısından somut bilgiler elde edilmiştir. En önemli bulgu, Hazar denizindeki petrolerin “ana kayası” olan “Maykop” formasyonun ürettiği petrol emarelerine Karadeniz’de açılan kuyularda rastlanması ve petrol sisteminin keşfedilmesi olmuştur. Diğer taraftan rezervuar bulguları beklentilerin altında gerçekleşmiştir.

Soru 8:

2002 yılından günümüze petrol ve doğalgaz arama, tarama ve sondaj faaliyetleri için ne kadarlık yatırım yapılmıştır?

Cevap 8:

Söz konusu dönem içerisinde sondaj öncesi aramalar ve sondaj çalışmaları için yapılan toplam yatırım tutarı 1,85 Milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Soru 13:

Kastamonu ve Sürmene kuyularında sondaj çalışmalarına başlamadan önce bölgede petrol ve doğalgaz bulgusunun olduğu, kim ya da kimler tarafından rapor edilmiştir? Raporun altında kimlerin imzası bulunmaktadır? Açıklar mısınız?

Cevap 13:

Kastamonu-1 ve Sürmene-1 kuyuları ile ilgili teknik değerlendirmeler, her bölgede standart olduğu şekilde, jeolojik ve jeofizik verilerin yorumlanmasıyla ortaya konulmuştur. TPAO’nun teknik çalışma ve toplantılarında bu veriler ortaklaşa değerlendirilmiştir. Ayrıca, ortak kuyu niteliği taşıyan Kastamonu-1 kuyusu için ExxonMobil şirketi de kendi iç mekanizmalarını işletmiştir. Kastamonu-1 kuyusunun yeri ExxonMobil ve TPAO’nun yaptığı çalışmalar sonucunda müştereken belirlenmiştir.